

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури
Кафедра теорії і методики фізичної культури

Лянной М. О.

2018

Робоча програма з асистентської практики у закладах вищої освіти

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Фізична культура) другий (магістерський) рівень

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією

Навчально-наукового інституту фізичної культури

«30» серпня 2018р.

Голова: Міщенко О.В., к. фіз. вих.,

доц. Міщенко

Суми - 2018

Розробники:

Гвоздецька Світлана Володимирівна, к. фіз. вих., доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри

Теорія і методика фізичної культури

Протокол № 1 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри:

Томенко Олександр Анатолійович

д. фіз. вих., професор _____

Опис асистентської практики у закладах вищої освіти

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Магістр	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		120	120
		Вид контролю: диференційований залік	

1. Мета асистентської практики у закладах вищої освіти

Підготовка магістра педагогічної освіти здійснюється за навчальними планами і програмами, які забезпечують сучасний високий рівень кваліфікації. Вони спрямовані на формування особистості, яка здатна творчо та професійно вирішувати освітні і виховні завдання в умовах розвитку української державності та національної системи освіти, сприяти виведенню її на рівень міжнародних критеріїв і стандартів. За період навчання магістр має розширити та поглибити свої знання, набути психолого-педагогічної підготовленості до викладання педагогічних навчальних дисциплін у вищій школі та до наукової роботи, що ефективно реалізується в процесі практики. Асистентська практика студентів спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього рівня «магістр» і має на меті набуття студентом професійних вмінь та навичок на посаді викладача фізичного виховання вищої школи. Практика, як невід'ємна складова підготовки фахівців, забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх викладачів фізичної культури, фізичного виховання з їх практичною педагогічною діяльністю в умовах закладів вищої освіти та зорієнтована на поглиблення знань, набутих у процесі навчання, та підготовку магістрів до самостійної професійної діяльності. Водночас асистентська практика має комплексний характер і передбачає забезпечення фахової діяльності за такими напрямками роботи: навчально-методичний – підготовка магістра до викладання базових, професійно-орієнтованих дисциплін зі спеціальності та засвоєння особливостей методик їх викладання у ЗВО; організаційно-виховний – знайомство магістра з організацією виховної роботи в академічній групі; науково-дослідний – підготовка магістра як майбутнього науковця-дослідника. Під час практики студенти-магістри отримують можливість набувати практичні навички проведення занять, удосконалювати

особистісний стиль викладання, брати участь в організаційно-виховній та науково-дослідній роботі кафедри фізичного виховання.

Наведена нижче робоча програма упорядкована у відповідності до «Положення про проведення практик студентів вищих навчальних закладів України». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>

2. Передумови для проходження практики:

Передумовами для проходженню виробничої асистентської практики є вивчення дисциплін медико-біологічного, психолого-педагогічного блоків, спортивно-педагогічних дисциплін, теорії і методики фізичного виховання, методології та організації наукових досліджень.

3. Результати проходження асистентської практики

Знання	<p>ЗК 1. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.</p>	<p>ПРН 6. Володіє навичками аналізу систематизації та оцінки передового педагогічного досвіду фізичного виховання студентів для подальшого використання на практиці його найкращих напрацювань і основних концепцій, включаючи можливість бути наставником молодших колег у вдосконаленні викладацької майстерності.</p> <p>Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий (розповідь, пояснення, вказівки, демонстрація, роздатковий матеріал)</p> <p>Методи оцінювання: усне опитування, письмове опитування, практична перевірка, (заліковий урок, оцінка</p>
	<p>ЗК 2. Здатність виявляти широке коло проблем, ставити мету та обирати ефективні шляхи її досягнення шляхом розуміння їх функціональних основ та використання як</p>	

	теоретичних, так і експериментальних методів.	<i>практичного завдання)</i>
	ЗК 5. Здатність проявляти психолого-педагогічні вміння.	
	ФК 6. Здатність до аналізу, систематизації та оцінки передового педагогічного досвіду фізичного виховання студентів для подальшого використання на практиці його найкращих напрацювань і основних концепцій, включаючи можливість бути наставником молодших колег у вдосконаленні викладацької майстерності.	
Уміння	ФК 3. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології у фізичному вихованні для формування професійно важливих фізичних і психофізичних якостей у представників різних спеціальностей для реалізації професійно орієнтованої моделі	ПРН 11. Володіє різномантними методичними прийомами, що активізують пізнавальну діяльність учнів. Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, прооблемного викладення, частково-пошуковий (<i>розповідь, пояснення, вказівки, демонстрація</i>) Методи оцінювання: усне опитування, письмове опитування, практична перевірка, презентація результатів виконаних завдань

	<p>організації фізичного виховання учнів та студентів.</p>	<p><i>(оцінка практичного завдання, перевірка звітної документації)</i> ПРН 3. Володіє сучасними методами та інноваційними освітніми технологіями для формування професійно важливих фізичних і психофізичних якостей у представників різних спеціальностей та реалізації професійно орієнтованої моделі організації фізичного виховання учнів.</p>
	<p>ФК 4. Здатність оцінювати зміни функціонального стану учнів та студентів в процесі фізичного виховання.</p>	<p>Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий <i>(пояснення, дискусії, фото-і кіно-демонстрація, демонстрація таблиць, схем,)</i></p>
	<p>ФК 5. Здатність до виконання посадових обов'язків викладача, володіння педагогічним тактом та високими моральними якостями, здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології з метою забезпечення якості навчально-виховного процесу у закладах середньої та вищої освіти.</p>	<p>Методи оцінювання: усне опитування, письмове опитування, проблемного викладення, презентації результатів виконаних завдань <i>(дискусія, презентації, спостереження, самоспостереження, узагальнення незалежних характеристик)</i> ПРН 4. Володіє сучасними методами оцінювання змін функціонального стану людини в процесі занять з фізичного виховання.</p>
	<p>ФК 8. Здатність організовувати спортивно-масові заходи для досягнення нормального рівня здоров'я,</p>	<p>Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий <i>(розповідь, пояснення, вказівки, демонстрація, роздатковий матеріал)</i> Методи оцінювання: усне опитування,</p>

	<p>оптимального фізичного стану та кондиції осіб різного віку (у тому числі з відхиленнями стану здоров'я)</p>	<p>письмове опитування, практична перевірка, <i>(усне опитування, аналіз, оцінка практичного завдання, презентація)</i></p> <p>ПРН 5. Демонструє знання методики підготовки і проведення лекцій та практичних занять, організації самостійної і роботи студентів, сучасної системи оцінювання їх знань, педагогічний такт і, як результат, вміння виконувати посадові обов'язки викладача.</p> <p>Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладення, частково-пошуковий <i>(розповідь, пояснення, вказівки, демонстрація, роздатковий матеріал)</i></p> <p>Методи оцінювання: усне опитування, письмове опитування, практична перевірка, <i>(усне опитування, аналіз, оцінка практичного завдання)</i></p>
<p>Комунікація</p>	<p>ЗК 7. Здатність ефективно формувати комунікативну стратегію, мати навички роботи в команді, цінувати та толерантно сприймати різноманітність думок та мультикультурність.</p>	<p>ПРН 12. Вміє розробляти перспективні та оперативні плани й програми шкільних спортивних гуртків та секцій у ЗВО. практики.</p> <p>Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладення, частково-пошуковий <i>(розповідь, пояснення, вказівки, демонстрація)</i></p> <p>Методи оцінювання: усне опитування, письмове опитування, практична перевірка, презентація</p>

		результатів виконаних завдань (оцінка практичного завдання, перевірка звітної документації, диференційований залік)
Автономія та відповідальність	ЗК 1. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності. ЗК 2. Здатність виявляти широке коло проблем, ставити мету та обирати ефективні шляхи її досягнення шляхом розуміння їх функціональних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів.	

4. Критерії оцінювання результатів практики

Основними вимогами якісного оцінювання педагогічної практики студентів є критерії комплексного оцінювання базових дисциплін освітнього рівня «Магістр»:

- 1) повнота та якість виконання плану практики;
- 2) ставлення до професійної діяльності (творчий підхід до виконання завдань, прагнення оволодіти професійними вміннями та

навичками, рівень активності, самостійності, стиль взаємовідносин);

- 3) повнота та правильність оформлення звітної документації;
- 4) характеристика та оцінка діяльності безпосереднім керівником практики; сукупність нових знань, умінь та навичок, отриманих студентом під час проходження практики та відображених у звітній документації. На захисті методист надає характеристику студенту про рівень його теоретичних знань та сумлінне ставлення до практики.

Відповідно до характеристики методиста, якості оформлення поданих документів, звіту та мультимедійного представлення, змістовності відповідей на запитання членів комісії визначається **підсумкова оцінка** діяльності студента-практиканта.

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Оцінка «відмінно». Студент проводить педагогічну роботу на базі практики систематично. Відвідав та провів навчальні заняття відповідно до програми на високому методичному рівні. Проявив ініціативність та здатність організовувати навчальну та виховну роботу з студентами. Організував виховний захід та розробив його детальний сценарій. Активно долучився до розробки навчально-методичних матеріалів. Консультував студентів, вмів спостерігати та виявив проблеми у навчанні й запропонував оптимальні шляхи їх вирішення. Студент проявив самостійність, зацікавленість, відповідальність та творчий підхід до виконання завдань асистентської практики. Вчасно та грамотно оформив звіт проходження асистентської практики. Відгук керівника

	асистентської практики позитивний. Презентацію підготував.
82-89	Оцінка «добре». Студент проводить педагогічну роботу на базі практики систематично. Відвідав та провів навчальні заняття відповідно до програми на достатньому методичному рівні. Проявив здатність організовувати навчальну та виховну роботу з студентами. Організував виховний захід та розробив його детальний сценарій з допомогою куратора. Активно долучився до розробки навчально-методичних матеріалів. Консультував студентів, вміє спостерігати та виявив проблеми у навчанні й частково запропонував оптимальні шляхи їх вирішення. Розробив документацію з певними похибками. Студент проявив самостійність, зацікавленість та відповідальність до виконання завдань асистентської практики. Вчасно та грамотно оформив звіт проходження асистентської практики. Відгук керівника асистентської практики позитивний. Презентацію підготував.
74-81	Оцінка «добре». Студент проводить педагогічну роботу на базі практики систематично. Відвідав та провів навчальні заняття відповідно до програми на середньому методичному рівні. Проявив частково здатність організовувати навчальну та виховну роботу з студентами. Організував виховний захід та розробив його сценарій з допомогою куратора. Долучився до розробки навчально-методичних матеріалів. Консультував студентів, має непогані навички спостерігати та виявляти проблеми у навчанні й частково запропонував оптимальні шляхи їх вирішення. Склав звітну документацію з похибками. Студент частково проявив самостійність, зацікавленість та відповідальність до виконання завдань асистентської практики. Вчасно та грамотно оформив звіт проходження асистентської практики. Відгук керівника

	асистентської практики позитивний. Презентацію підготував.
64-73	Оцінка «задовільно». Студент проводить педагогічну роботу на базі практики несистематично. Відвідав та провів навчальні заняття відповідно до програми на низькому методичному рівні. Не проявив здатність організовувати навчальну та виховну роботу з студентами. Розробив сценарій виховного заходу з допомогою куратора, проте сам захід не провів. Пасивно брав участь у розробці навчально-методичних матеріалів. Не консулював студентів. Не вмів спостерігати та виявляти проблеми у навчанні. Склав документацію практики з численними похибками. Студент не проявив самостійність, зацікавленість та відповідальність до виконання завдань асистентської практики. Вчасно, проте не грамотно оформив звіт проходження асистентської практики. Відгук керівника асистентської практики задовільний. Презентацію підготував.
60-63	Оцінка «задовільно». Студент проводить педагогічну роботу на базі практики несистематично. Відвідав та провів навчальні заняття відповідно до програми на вкрай низькому методичному рівні. Не проявив здатність організовувати навчальну та виховну роботу з студентами. Розробив сценарій виховного заходу з допомогою куратора, проте сам захід не провів. Пасивно брав участь у розробці навчально-методичних матеріалів. Не консулював студентів. Не вмів спостерігати та виявляти проблеми у навчанні. Не розробив документацію. Студент не проявив самостійність, зацікавленість та відповідальність до виконання завдань асистентської практики. Вчасно, проте не грамотно оформив звіт проходження асистентської практики. Відгук керівника асистентської практики задовільний.

	Презентацію не підготував.
35-59	Оцінка «незадовільно». Студент не проводить педагогічну роботу на базі практики. Не відвідав та не провів навчальні заняття відповідно до програми. Не проявив здатність організовувати навчальну та виховну роботу з студентами. Не розробив сценарій виховного заходу. Не брав участь у розробці навчально-методичних матеріалів. Не консультував студентів. Не вміє спостерігати та виявляти проблеми у навчанні. Не розробив документацію. Студент не проявив самостійність, зацікавленість та відповідальність до виконання завдань асистентської практики. Не вчасно та не грамотно оформив звіт проходження асистентської практики. Відгук керівника асистентської практики негативний. Презентацію не підготував.
1-34	Оцінка «незадовільно». Студент проводить педагогічну роботу на базі практики несистематично. Відвідав та провів навчальні заняття відповідно до програми на вкрай низькому методичному рівні. Не проявив здатність організовувати навчальну та виховну роботу з студентами. Розробив сценарій виховного заходу з допомогою куратора, проте сам захід не провів. Пасивно брав участь у розробці навчально-методичних матеріалів. Не консультував студентів. Не вміє спостерігати та виявляти проблеми у навчанні. Не розробив індивідуальний план написання курсової роботи. Студент не проявив самостійність, зацікавленість та відповідальність до виконання завдань асистентської практики. Вчасно, проте не грамотно оформив звіт проходження асистентської практики. Відгук керівника асистентської практики задовільний. Презентацію не підготував.

Розподіл балів

Поточний контроль				Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	
30	10	30	30	100

Т 1, Т 2 – номери атестаційного листа

Атестаційний лист

з асистентської практики у закладах вищої освіти

магістра _____

2 курсу Навчально-наукового інституту фізичної культури

№ п/п	Методисти	Рекомендовано балів	Оцінка	Підпис
1.	Проведення залікового заняття (методист з фаху)	30		
2.	Характеристика на студента (методист з фаху)	10		
Директор навчального закладу				
Підпис		Печать		
3.	Документація (методист з фаху)	30		
4.	Презентація (відп. методист)	30		
Підсумкова оцінка (відповідальний методист)		100		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи) практики
		90-100
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання

1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--

5. Засоби діагностики результатів практики

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів практики визначено:

1. Бесіда й опитування.
2. Тестування.
3. Перевірка навчальних розробок і матеріалів.
4. Спостереження й аналіз професійної діяльності студента.
5. Плани-конспекти практичних та лекційних занять.
6. Звіт про проходження практики.
7. Презентація результатів виконаних завдань та досліджень практики

6. Організація та керівництво практикою

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на ректорат університету. Керівник практики університету – здійснює загальну організацію практики та контроль за її проведенням в університеті та підпорядкований ректору або проректору з науково-педагогічної роботи (відповідно до рішення керівника навчального закладу). Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечує Навчально-науковий інститут фізичної культури. До керівництва виробничою практикою студентів залучається професорсько-викладацький склад кафедри теорії і методики фізичної культури.

Методисти практики від кафедри організують процес її проходження студентами, надають необхідну документацію, консультації, здійснюють контроль практики, оформлення звітів студентами та приймають звітну документацію.

Керівник практики зобов'язаний: забезпечити проведення всіх організаційних заходів перед початком практики, узгодити з базами практики строки та

порядок її проходження й обліковий склад студентів-практикантів; підготувати проект про направлення студентів на практику, в якому вказуються: місце проходження практики, прізвище, ім'я, по батькові студентів-практикантів, термін практики, дата захисту матеріалів практики, відповідальні методисти; - провести інструктаж про порядок проходження практики, ознайомити студентів з метою, завданнями, змістом, планом і календарним графіком практики; - видати студентам-практикантам необхідні документи для проходження практики (направлення, щоденник тощо); - ознайомити студентів із системою звітності з практики, порядком оформлення матеріалів практики; вести постійний контроль за проходженням практики; брати участь під час захисту матеріалів практики; підготувати письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо її поліпшення та відомість про підсумки практики студентів та доповідати про це на засіданні кафедри. Методисти мають такі обов'язки: у тісному контакті з керівником практики забезпечити високу якість її проходження згідно з робочою програмою; контролювати забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки; систематично надавати допомогу студентам у вирішенні питань, що виникають під час проходження практики; здійснювати поточний контроль за роботою студентів-практикантів і дотриманням ними правил внутрішнього трудового розпорядку, охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії за місцем проходження практики; повідомляти дирекцію Інституту про допущені практикантом порушення; перевірити матеріали практики, підготовлені студентами за результатами її проходження, та оцінити їх; брати участь у роботі конференції під час захисту звітів про практику тощо.

Права та обов'язки студентів-практикантів. Студенти-практиканти зобов'язані: до початку практики одержати від керівника практики, методистів робочу програму практики, консультації щодо оформлення всіх

необхідних документів; своєчасно прибути на базу практики; у повному обов'язі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників; вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії; нести відповідальність за виконану роботу; зібрати та опрацювати матеріали для написання звіту про проходження практики; своєчасно подати звітну документацію та захистити звіт про проходження практики.

7. Вимоги до баз практики

Практика триває 4 тижні. Протягом першого тижня студенти знайомляться з організаційною, навчально-методичною, спортивною і фізкультурно-оздоровчою та виховною роботою закладу. Перше заняття студенти спостерігають і виступають в ролі помічника, а з другого тижня – проводять самостійно. Починаючи з другого тижня виробничої практики студенти проводять заняття за розкладом, наперед готуючи плани-конспекти та іншу документацію. Кожен студент-практикант прикріплюється до однієї групи. Вся звітна документація ведеться відповідно до цієї групи.

Асистентську практику студенти 2 року магістратури проходять у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка, чи інших навчальних закладах IV рівня акредитації, що визначаються як базові для проходження практики, та в яких студенти працюватимуть після закінчення університету. Керівництво кафедри ТМФК закріплює студентів за викладачами-керівниками практикою відповідних кафедр для загального контролю підготовлених студентами навчально-методичних матеріалів та безпосереднього контролю над проведенням передбачуваних практикою заходів.

№ п/п	Назва закладу	Договір
1.	ДНЗ Сумський хіміко-технологічний центр ПТО	Договір № 132 від 07.09.2017 до 07.09.2020.
2.	Машинобудівний коледж	Договір № 133 від 06.09.2018 до

	Сумського державного університету	06.09.2020.
3.	Сумський медичний коледж	Договір № 137 від 06.09.2018 до 06.09.2020.
4.	ДПТНЗ Зноб-Новгородський ПАЛ	Договір № 140 від 06.09.2018 до 06.09.2020.
5.	ППО ДНЗ Охтирський центр ПТО	Договір № 144 від 06.09.2018 до 06.09.2020.
6.	Путивльський коледж СНАУ	Договір № 145 від 06.09.2018 до 06.09.2020.
7.	Гадяцький коледж культури і мистецтв імені І. П. Котляревського	Договір № 164 від 27.09.2018 до 27.09.2020.
8.	ДПТНЗ Сумський центр ПТО з дизайну та сфери послуг	Договір № 169 від 07.09.2017 до 07.09.2020
9.	Сумський коледж економіки і торгівлі	Договір № 177 від 04.10.2018 до 04.10.2020.
10.	Сумський будівельний коледж	Договір № 179 від 04.10.2018 до 04.10.2020.
11.	Лебединський педагогічний коледж	Договір № 182 від 04.10.2018 до 04.10.2020.
12.	Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка	Немає потреби

8. Вимоги до змісту практик

Підготовка до проходження практик студентами Навчально-наукового інституту фізичної культури проводиться заздалегідь. Проведенню практик передують заходи: складаються списки загальноосвітні навчальних закладів, де планується проходження практик, листи до директорів шкіл із проханням прийняти студентів на практику, узгоджується термін проходження практик, розробляються атестаційні листи на кожного студента, друкуються «Робочі зошити з практики» та методичні рекомендації для оформлення звітної документації. За кожним закладом закріплюється методист з фаху, який надає студенту допомогу методичного характеру, організаційного, контролює хід практики. Для студентів-практикантів організується консультація з питань практики (щочетверга о 12.30, ауд. 405).

Готуються списки студентів для проходження медичного огляду та оформлюються санітарні книжки.

До початку практики проводиться установча конференція.

9. Програма асистентської практики

Зміст і послідовність асистентської практики визначається програмою згідно з навчальним планом за такими напрямками:

Навчальний: поглиблення й удосконалення теоретичних знань з лінгвістичних дисциплін та методики навчання й встановлення їхнього зв'язку з практичною діяльністю; проведення студентами-асистентами різних видів навчальних занять у ВНЗ (семінарів, практичних, лабораторних) із застосуванням сучасних методик і методів навчання, які активізують пізнавальну діяльність студентів; ознайомлення з формами і методами проведення занять у ЗВО та критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів у ЗВО; науково осмислювати результати навчальної та виховної роботи у ЗВО і на цій основі удосконалювати форми і методику навчання й технології у навчанні.

Виховний: ознайомлення з функціональними обов'язками куратора академічної групи; формування у студентів-асистентів професійних умінь і навичок, необхідних для організації взаємодії і спілкування в педагогічному процесі; ознайомлення з методикою проведення виховної роботи у ВНЗ; формування вміння проводити групову та індивідуальну виховну роботу з студентами.

Науково-дослідницький: вивчити основні напрями наукової діяльності викладачів; формування у студентів творчого й дослідницького підходів до майбутньої професійної діяльності; спостереження та аналіз керівництва науково-дослідною роботою студентів у ЗВО.

Організаційний: ознайомлення студентів з основними напрямками професійної діяльності викладача ВНЗ; виробити вміння організовувати аудиторну та позааудиторну роботу студентів; формування у студентів-

асистентів навичок аналізу результатів своєї праці, розвиток навичок професійної рефлексії.

Методичний: ознайомлення із напрямками діяльності викладача ВНЗ; заохочення до вдосконалення педагогічних здібностей з метою творчого вирішення завдань навчання і виховання; створення умов для розвитку здібностей і самореалізації студентів у майбутній викладацькій діяльності, формування стилю викладання та потреби у самовдосконаленні; формування у студентів-асистентів професійних умінь і навичок, необхідних для організації взаємодії і спілкування в педагогічному процесі; розвиток особистісних якостей, необхідних викладачу англійської мови й літератури у професійній діяльності; виробити вміння аналізувати досвід і практику роботи викладачів і кураторів, власну професійну діяльність.

10. Перелік залікової документації

1. Індивідуальний план роботи.
2. Конспект лекційного заняття.
3. Конспекти практичних занять за період практики.
4. Педагогічний аналіз занять, які відвідав студент-магістр.
5. Індивідуальна робота.
6. Звіт про проходження педагогічної практики.
7. Характеристика на студента-магістра.
8. Щоденник педагогічної практики.
9. Атестаційний лист магістра-практиканта.

10.1. Індивідуальний план роботи

магістра _____

на час педагогічної практики з _____ по _____ .

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання
----------	--------------	------------------

1.	Планування роботи	
	1.1. Участь у роботі установчої конференції.	
	1.2. Складання і погодження індивідуального плану.	
	1.3. Обрання навчальної дисципліни для навчальної роботи.	
	1.4. Інше...	
2.	Підготовка до навчальної роботи	
	2.1. Ознайомлення з переліком обов'язкової навчально-методичної документації викладача.	
	2.2. Ознайомлення з робочим навчальним планом спеціальності.	
	2.3. Ознайомлення з робочою навчальною програмою обраної дисципліни.	
	2.4. Визначення розділу, теми, питань для проведення занять практикантом.	
	2.5. Опрацювання спеціальної літератури.	
	2.6. Інше...	
3.	Організаційна і методична робота	
	3.1. Опрацювання методичної літератури і вибір методики проведення занять.	
	3.2. Розробка тексту питань лекційного заняття або практичних занять.	
	3.3. Підготовка відкритого (залікового заняття).	
	3.4. Інше...	
4.	Проведення навчальної роботи	
	4.1. Проведення лекційного (практичного, семінарського) заняття на тему: _____.	
	4.2. Відвідання занять викладачів, магістрантів згідно розкладу.	
	4.3. Інше...	
5.	Облік проведеної роботи та звітування	
	5.1. Підготовка звітної документації.	
	5.2. Участь у підсумковій конференції по закінченню практики.	

Практикант-магістрант _____ / _____

Методист з фаху _____ / _____

10.2. Конспект лекції та методика її проведення

Провідною формою навчання у ЗВО є лекція. Її головна дидактична мета – це формування орієнтовної основи для подальшого засвоєння студентами навчального матеріалу.

Основні функції лекції

1. Інформаційна. Лекція – джерело адаптованої для студентів наукової інформації. При цьому у зв'язку з особистістю лектора ця інформація має особистісне забарвлення.

2. Орієнтовна. Лекція орієнтує в науковій літературі показом генезису теорій, ідей: коли, ким вони вивчалися, якими об'єктивними вимогами розвитку суспільства та виробництва були спричинені тощо. Безумовно, список літератури, рекомендований лектором, також належить до орієнтовної функції лекції.

3. Пояснювальна, роз'яснювальна. Насамперед дана функція стосується основних наукових понять, які необхідно засвоїти студентам, для формування цих понять у їх свідомості. Зміст лекцій містить стислі характеристики наукових понять, роз'яснення цих понять, їх визначень, пояснення значення кожного слова, що входить до структури визначення.

4. Переконання. Здійснюється насамперед через доказові ствердження лектора. Слушність положень, що висуваються на лекції, забезпечується реальними фактами та логікою подання матеріалу. Доказ фактами використовують, коли роблять теоретичні висновки на підставі узагальнення експериментальних фактів. Логічні докази – це такі міркування, у процесі яких одна думка обґрунтовується за допомогою інших. Кожний логічний доказ складається з тези, яку треба довести, доказів, за допомогою яких ця теза обґрунтовується, та демонстрації, тобто показу послідовного зв'язку

міркувань, думок, що виходять одна з одної і ведуть до необхідного висновку.

5. Підсумкова. Лекція крім повідомлення необхідної наукової інформації має захопити студентів ідеями, викликати бажання поглибити свої наукові знання, почати власну дослідну роботу. Отже, лекція має бути цікавою через глибину думок, що розкривають таємниці науки.

Для того щоб лекція була цікавою, вона має враховувати певні умови: – усвідомлення студентами особистісного смислу в набутті знань у певній науковій галузі; усвідомлення аудиторією новизни матеріалу, що подається, і водночас зв'язку з тими знаннями, які вже нею опановані; – спонукання та стимулювання розумової діяльності студентів-слухачів. Для цього доцільно впродовж лекції ставити кілька питань, що стимулюють міркування.

Будь-яка лекція включає три основні етапи.

I. Вступна частина: оголошення теми лекції (для запису студентами), плану лекції (3–4 пункти); формування мети та завдань лекції; стисла характеристика проблеми; показ стану питання; список літератури, навчальних джерел з теми (6–7 джерел).

II. Виклад матеріалу: докази, факти, аналіз понять, висвітлення подій, демонстрація доказів, аудіо- та відеоматеріалів; характеристика різних думок; зв'язок із практикою; галузі застосування набутих знань.

III. Висновки: формування загального висновку; настанова та завдання для самостійної та пошукової роботи; методичні поради, відповіді на запитання.

Лекції можна поділити на вступні, основні, підсумкові.

Вступна лекція має ознайомити студентів з метою та призначенням курсу, його роллю та місцем у системі навчальних дисциплін, що вивчаються майбутніми спеціалістами, містити короткий огляд курсу. У такій лекції лектор не тільки визначає предмет і метод науки, але й висуває наукові проблеми, гіпотези, накреслює перспективу розвитку науки та її зв'язок із

практикою. Особливо важливо у вступній лекції показати зв'язок теоретичного матеріалу з практикою, з особистим досвідом студентів і практикою їх майбутньої праці. Слід розкрити найважливіші етапи розвитку історії науки, повідомити про найвидатніших учених, чий внесок у науку був найбільш вагомим, показати специфіку науки та її зв'язок з іншими, суміжними. Методичний підхід до вступної лекції полягає у розвитку у студентів інтересу до предмета, створенні у них цілісного уявлення про дисципліну, що сприяє її творчому засвоєнню. Доцільно розповісти про методику роботи над курсом, охарактеризувати підручники та навчальні посібники, ознайомити зі списком рекомендованої літератури, розповісти про вимоги до іспиту та інші види занять, що будуть доповнювати курс. У підсумковій лекції необхідно узагальнити матеріал, що вивчався, виокремити основні питання курсу, зосередити увагу на практичному значенні набутих знань у подальшому навчанні та майбутній професійній діяльності. Спеціальним дидактичним завданням заключної лекції є сти- 15 мулювання інтересу студентів до більш глибокого подальшого вивчення відповідної дисципліни, з'ясування шляхів і методів самостійної роботи з цього предмета.

Оглядова лекція – основний метод вивчення кількох тем програми. Застосовується для викладу відомостей, що мають інформаційне значення. Якщо для вступної лекції типовими є різноманітні прийоми узагальнення, установок, оцінних висновків, то оглядовій лекції притаманні елементи оповіді та опису, які поєднуються з аналізом та узагальненнями. Головним в оглядовій лекції є підготовка до розуміння певних закономірностей. Оглядова лекція – це систематизація знань на більш високому рівні. Психологія навчання показує, що матеріал, який чітко подається у вигляді системи, запам'ятовується краще і його більш вдало застосовують при перенесенні на нові ситуації, ніж суму тих самих фактів, поданих не системно. В оглядовій лекції корисно виокремити та чітко розглянути дуже

складні питання, що входять до екзаменаційних білетів. Проблемна лекція складається з 2–3 питань про наукове відкриття, про причини виникнення тих чи інших проблем та труднощі їх розв'язання. Викладення цих проблемних питань закінчується здебільшого короткими висновками. Будь-яка лекція – це систематичне, послідовне викладення теми, проблеми, розділу навчального курсу або науки. Вона присвячується найбільш вагомим, принциповим питанням навчальної програми. Якісна лекція у вищому навчальному закладі – це творче спілкування лектора з аудиторією, ефект такого спілкування в пізнавальному та емоційному відношеннях є не нижчим ніж ефект матеріалу, що викладається на лекції. Лекція, крім того, є вельми «економічним» засобом набуття основ знань у загальному вигляді, орієнтації в навчальному матеріалі. Як зазначалося вище, лекція обов'язково має містити внутрішній план, який на розсуд лектора можна повідомляти або на початку лекції, або поступово під час розгляду певних питань. До плану зазвичай входять найменування головних вузлових питань лекції, які можна потім використовувати під час складання екзаменаційних білетів. Корисно також згадати питання, що розглядалися на попередніх лекціях та пов'язані з новим матеріалом. У процесі подальшого розкриття теми можна використовувати низку прикладів, фактів, поступово підводячи слухачів до наукових висновків, тобто використовувати індуктивні методи навчання. Можливим є і дедуктивний спосіб подання матеріалу, коли пояснюють та тлумачать загальні положення, а потім демонструють можливості застосування їх на конкретних прикладах. Найважливіше завдання – організація ефективної роботи студентів на лекції, в основі якої лежить активний процес слухання, розуміння, і осмислення матеріалу і перетворення його у форму короткого запису, який допомагає швидко відтворити основний зміст матеріалу, що був прослуханий. Викладач має орієнтуватися на те, що студенти записують головні положення його лекції. Це допомагає їм уважно слухати, краще запам'ятовувати та мати конспект чи

опорні віхи, які полегшують подальшу самостійну роботу. Для того щоб запис робився усвідомлено, тобто студенти не тільки розуміли, про що говорить лектор, але й встигали поєднувати слухання лекцій з веденням записів, необхідною є допомога викладача, особливо на молодших курсах. Це акцентований виклад найбільш важливого матеріалу, тобто виділення темпом, голосом, інтонацією, повторенням більш важливої, суттєвої інформації, використання пауз, записів на дошці опорного матеріалу, таблиць, схем, формул, суворе дотримання регламенту занять, іноді (на молодших курсах) виокремлення абзаців, підкреслення головних думок, ключових слів, висновків тощо. Оцінка якості лекції Поліпшення якості лекцій стає можливим за умов: а) наявності постійного зворотного зв'язку; б) оцінки колег, студентів, самооцінки.

Питання, яким слід приділити увагу для оцінки лекції, роблять процес **оцінювання** більш свідомим та систематичним.

1. Зміст лекції. Науковість, відповідність сучасному рівневі розвитку науки. Ідейна спрямованість – відбір змісту матеріалу, що викладається, висвітлення його з певних філософських позицій, визначення головних ідей світосприймального характеру, питання методології науки, зіставлення різноманітних концепцій. Активізація мислення, висунення проблемних питань, показ суперечностей упродовж лекції, ознайомлення з історією наукового пошуку, визначення проблем для самостійного дослідження. Зв'язок з життям, показ практичної значущості матеріалу та його застосування в майбутній спеціальності – професійна спрямованість. Наявність матеріалу, якого немає в підручниках. Пояснення найбільш складних питань. Наявність завдань для самостійного відпрацювання матеріалу, зв'язків з попередніми лекціями, розділами курсу, внутрішньо-предметних та міжпредметних зв'язків.

2. Методика читання лекцій. Чітка структура лекції, логіка викладу, повідомлення літератури до теми або до всього курсу. Доступність та

аргументованість. Виділення головного в матеріалі та висновках. Використання деяких прийомів закріплення – повторення, запитання на перевірку розуміння, засвоєння, підбиття підсумків. Використання технічних засобів навчання (ТЗН) (у разі необхідності), застосування лектором опорних матеріалів (текст, конспект, окремі записи, відсутність опорних записів тощо).

3. Керівництво роботою студентів. Допомога у веденні записів (зміна темпу: уповільнений темп за умов важливості виділення матеріалу), використання прийомів підтримання уваги – цікаві приклади, риторичні питання, жарти тощо. Спонування до запитань з боку студентів.

4. Особистість лектора. Знання предмета. Емоційність. Голос, дикція. Якість, чіткість, забарвленість, грамотність мовлення. Зовнішній вигляд. Уміння триматися перед аудиторією. Уміння бачити та відчувати аудиторію, встановлювати з нею контакт.

5. Результати лекції. Інформаційна цінність лекції. Виховний вплив. Досягнення дидактичних цілей.

Слід зазначити, що є інші **підходи до оцінювання лекцій**. Наприклад, за Н. В. Кузьміною, критерії оцінки якості лекції є такими.

1. Відвідування лекцій студентами.

2. Запис лекції: лекції записують більшість студентів, менше за половину, більшість не записують.

3. Зміст лекції: ідейно спрямовано, достатньо змістовно, науково; занадто складно, занадто популярно, ненауково; теоретичний матеріал поєднується з конкретними прикладами, переважає емпіричний матеріал.

4. Доказовість лекції: лектор аргументовано доводить правильність положень, які висуваються, бездоказово декларує істини.

5. Лекції мають зв'язок з профілем підготовки спеціаліста: дуже добрий, достатній, незадовільний, невпорядкований.

6. План, структура лекції: чітка, розмита, невпорядкована.

7. Манера читання лекції: захоплююча, жвава, наочна, лекцію легко записувати, монотонна, нудна, лекцію важко записувати.

8. Ставлення викладача до студентів: занадто суворе, виважено вимогливе, байдуже, уважне.

9. Контакт з аудиторією: добрий, недостатній, відсутній.

10.3. Організація та проведення практичних занять

Методичні особливості навчальних занять в основному навчальному відділенні

Організація та проведення практичних занять вимагає розподілу студентів за навчальними академічними відділеннями – основне, спеціальне і спортивне. Розподіл проводиться на підставі результатів медичного обстеження на початку навчального року з урахуванням статі, фізичного розвитку, фізичної та спортивної підготовленості. В основне навчальне відділення зараховуються студенти, віднесені до основної і підготовчої медичних груп, які розподіляються в навчальні групи загальної фізичної підготовки (ЗФП) та професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП). Навчальний процес з ФВ у групах ЗФП спрямований на (завдання): - всебічний ФР студентів, ЗФП; - набуття необхідних професійно-прикладних навичок. - формування інтересу до занять з ФВ. Завдання ППФП доцільно розглядати у двох напрямках:

- покращення якості виконання виробничих операцій;
- забезпечення високої працездатності.

Перший напрямок передбачає вирішення таких завдань:

1. Розвивати конкретні, професійно необхідні здібності та рухові якості.
2. Підвищувати функціональні можливості, що проявляються у процесі виробничої діяльності.
3. Підвищувати стійкість організму до чинників виробничої діяльності, що негативно впливають на організм.

4. Розширити арсенал рухових дій, схожих за структурою руху до виробничих операцій.
5. Виховувати вольові якості, що проявляються у процесі виробничої діяльності.

Другий напрямок передбачає вирішення таких завдань:

1. Сформувані знання про закономірності зміни працездатності людини в умовах конкретної виробничої діяльності.
2. Сформувані вміння застосовувати фізичні вправи для підвищення працездатності у процесі виробничої діяльності.
3. Сформувані вміння застосовувати фізичні вправи для підвищення працездатності після виробничої діяльності.

Методичні особливості навчальних занять в спортивному навчальному відділенні. У спортивне навчальне відділення зараховуються студенти основної медичної групи, які мають хороший фізичний розвиток та фізичну підготовленість і бажають поглиблено займатися одним (або декількома) з видів спорту, з яких проводяться навчально-тренувальні заняття в даному вищому навчальному закладі. Кількість і профіль навчальних груп визначається кафедрою фізичного виховання з урахуванням матеріальних і штатних можливостей. Студенти основного та спортивного відділень представляється право вільного вибору виду спорту і навчальної групи з урахуванням їх інтересів. Студенти спортивного відділення, що підвищують свою майстерність за межами вищого навчального закладу, можуть бути звільнені від практичних занять з фізичного виховання при умові виконання залікових вимог у встановлені кафедрою строки. Із одного навчального відділення (групи) в інше студенти можуть бути переведені після закінчення навчального року або семестру. Перевід студентів у спеціальне навчальне відділення у зв'язку із хворобою може проводитись у будь який час навчального року. Підготовлені студенти всіх навчальних відділень із дозволу кафедри фізичного виховання можуть засвоювати програму

фізичного виховання за індивідуальним графіком із використанням навчальних і позанавчальних форм занять, у тому числі, на комерційній основі. У цьому випадку студент зобов'язаний представити на початку навчального року або семестру індивідуальний графік і програму своїх занять, узгодити їх із куратором навчальної групи, до якої він зарахований і у встановлені терміни виконати всі залікові вимоги навчальної програми. Навчальний процес з ФВ у спортивному відділенні спрямований на (завдання):

- підвищення спортивної майстерності студентів в обраному виді спорту;
- набуття необхідних професійно-прикладних навичок.

Зміст занять будується відповідно до закономірностей спортивного тренування. Підготовчі періоди співпадають з навчальними семестрами, змагальні - зимовими і літніми канікулами. Кількісний склад навчальних груп спортивного відділення: Студенти, які мають 3-2-й розряд, займаються у групах по 10-12 чол. 6 год. на тиждень. Студенти, які мають 2-1-й розряд, займаються у групах по 6-8 чол. 8 год. на тиждень. Студенти - КМС, МС, займаються у групах по 4-6 чол. 8-12 год. на тиждень. Завдання диференціюються відповідно до рівня підготовленості та можливостей студентів. Завданнями для початків є: - перехід з нижчого до більш високого рівня підготовленості 5 - підвищення спортивного розряду - підвищення функціональних можливостей організму Завданнями для студентів, які вже мають певні досягнення є: - підтримання на належному рівні можливостей організму - підтримання високого рівня підготовленості - досягнення найвищого розряду

10.4. Педагогічний аналіз заняття

Під час проходження педагогічної практики магістр виконує в письмовій формі аналіз навчального заняття свого колеги.

Зразок оформлення титульної сторінки:

Аналіз навчального заняття з(назва предмету), проведеного у....

(вказати групу, курс, кафедру, навчальний заклад)

магістром II курсу _____

ННІФК СумДПУ ім. А.С. Макаренка

Виконав:

Магістрант

II курсу

ННІК Сум ДПУ ім. А.С.

Макаренка

Перевірив:

—

ЗМІСТ АНАЛІЗУ

1. Загальні відомості про практичне заняття:

- тема навчального заняття, її зв'язок з попередніми і наступними, місце у відповідному розділі;
- форма, тип навчального заняття, його структура, відповідність темі та поставленій меті;
- рівень досягнення мети та отримані результати, умови, чинники, що сприяли цьому;
- сильні та слабкі сторони, досягнення, загальні враження.

2. **Підготовка викладача до організації навчального заняття:** визначення структури, використання фахової та методичної літератури, підготовка дидактичного та роздаткового матеріалу.

3. **Постановка мети,** завдань навчального заняття та їх відповідність викладеному матеріалу.

4. **Відбір змісту навчального матеріалу, розвиток особистісного ставлення студентів до нього:**

- раціональний відбір наукових знань, понять, фактів, що складають основу розвитку умінь, навичок студентів, подальшого навчання;
 - спрямованість змісту навчального матеріалу на розгляд проблем, соціально-значущих та актуальних для життя студентів, задоволення їхніх пізнавальних і особистісних потреб та інтересів;
 - відповідність змісту навчального матеріалу рівню розвитку студентів, їхнім пізнавальним можливостям;
 - стимулювання інтересу студентів до змісту, (новизна знань, умінь, їхня різностороння значущість, парадоксальність понять, фактів, популярність інформації, емоційність викладу, подання інформації через призму бачення викладача, науковця);
 - інтегрування змісту навчального матеріалу з іншими темами, навчальними курсами і спецкурсами.
5. **Застосування методів, прийомів, засобів, форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів і їх творче, цілеспрямоване поєднання.** Активізація думки студентів, стимулювання їх до критичного та творчого мислення, вияву власної позиції, поглядів, самостійного пошуку і дослідження.
6. **Діяльність викладача:**
- ставлення до студентів, наявність позитивної установки;
 - стиль діяльності та поведінки викладача, його комунікативні уміння, відкритість, щирість, знаходження контакту зі студентами, вияв педагогічного такту у організації взаємодії зі студентами;
 - забезпечення дисципліни, як організації порядку на навчальному занятті.
7. **Діяльність студентів:**
- ставлення студентів до процесу навчання, застосованих форм, методів організації навчально-пізнавальної діяльності, їхня мотивація;

– ставлення до особистості викладача.

8. Організація міжособистісної взаємодії студентів та розвиток їхніх взаємин:

– створення психологічно-комфортного середовища на навчальному занятті;

– застосування різноманітних форм співробітництва, міжособистісної взаємодії студентів (дискусії, діалоги, групові форми, колективна робота тощо).

9. Отримання зворотного зв'язку:

– методи, прийоми організації зворотного зв'язку на кожному етапі навчального заняття;

– перевірка викладачем рівня розуміння, осмислення студентами навчального матеріалу, рівня сформованості їхніх знань та умінь;

– застосування зворотного зв'язку для усвідомлення особливостей діяльності, мислення студентів, мотивації їхнього навчання з метою удосконалення організації навчальних занять;

– застосування зворотного зв'язку, оцінювання для усвідомлення студентами досягнутих успіхів, перспектив їхнього розвитку;

– об'єктивність оцінювання індивідуальних особливостей навчальної діяльності студентів;

– мотивація оцінок студентів без елементів критики особистості.

10. Загальні висновки (пропозиції і поради щодо вдосконалення підготовки і проведення наступних навчальних занять).

Підготував _____

(Підпис)

10.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання включається у робочу програму з метою надбання студентами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання виробничих, наукових або організаційних завдань з урахуванням вимог фізичної підготовленості студентів навчального закладу. Виконання одного або декількох індивідуальних завдань активізує діяльність студентів, розширює їх світогляд, підвищує ініціативу і робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Матеріали, отримані студентом, можуть бути використані для виконання кваліфікаційної роботи, для підготовки доповіді, презентації, статті.

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності / Олександр Іванович Гура. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 224с.
2. Закон України “Про освіту” // Освіта. — 1991. — 25 червня. – С.3.
3. Козій М. К. Психолого-педагогічні умови удосконалення педагогічної практики студентів: методичний посібник [для студ. педуніверситетів] / М. К. Козій. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. –140с.
4. Організація, зміст та оцінювання неперервної педагогічної практики майбутніх учителів. Навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. М. Бойко. – Полтава, 2002. – 144с.
5. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти № 351 (0351281-94 від 20.12.94) // Інформ. зб. Міністерства освіти України. – 1993. - № 17 – 18. – С. 16 – 30.
6. Шулдик Г. О. Педагогічна практика: Навч. посіб. [для студ. пед. вузів] / Г. О. Шулдик, В. І. Шулдик. – К.: Науковий світ, 2000. – 143с.

Інтернет-ресурси

1. <http://disted.ebu.vn.ua/courser/learn/6074>
2. <http://sportluck.org/fizychna-kultura/63profilactykasportyvnohotravmatyzmu>
3. http://pulvinar;blogsport.com/p/blogpage_9182.html
4. http://pulvinar;blogsport.com/p/blogpage_2458.html
5. http://lib.In.tu.info/book/tf/fiz_vuh/2013/1353/page8.html
6. http://pidruchniki.com/115707118/meditsina/fizichne_vihovanya_element_suspilnogo_zhittya
7. http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://ua.textreferat.com/referat802.html&gws_rd=cr&ei=F10WLubCsTp6ASitJSgCw
8. <http://www.aybolit.ua/priudarax/>
9. <http://disted.edu.vn.ua/courses/learn/6274>
10. <https://jast-fit.ru/vidy-trenirovok/aerobnye-trenirovok/klassicheskaja-aerobika-bazovye-shagi>
11. <https://nereff.ru/0238913.html>
12. <https://www.offsport.ru/wikipage.com.ua/1x3cb8.html>
13. <https://mylifesport.ru/text.php?id=28>
14. <http://nereff.ru/0238913.html>
15. <http://www.offsport.ru/basketboll/52/povoroty.shtml>
16. <http://olimpko.com/pro-uchylyshche/hotuiemosia-do-zaniat/228-tm-rukhlyvykh-i-sportyvnykh-ihor.html>
17. <http://gimnastikasport.ru/sportivaya/kompleks-volnyh-uprazhmeniy.html>
18. <http://www.medical-enc.ru/turizm/osobennosti-fizicheskoy-podgotovki-turistov-shkolnikov.shtml>
19. <http://damporadu.ru/medicina-i-zdorov-ja/11902-vpravi-na-rozvitok-koordinacii-ruhiv.html>
20. <http://www.mon.gov.ua> – веб-сторінка Міністерства і освіти і науки

України.

21. [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua) – веб-сторінка бібліотеки ім. Вернадського.
22. [http:// www.turu.edu.ua](http://www.turu.edu.ua) – веб-сторінка Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка.
23. [http:// bibliotound.ru](http://bibliotound.ru) / сайт бібліотеки наукової та студентської інформації.
24. [http:// ddiagnoz03.in.ua / diets / vpravi-jogi-dlya-pochatkivtsiv-v-domashnih-umovah.html](http://ddiagnoz03.in.ua/diets/vpravi-jogi-dlya-pochatkivtsiv-v-domashnih-umovah.html)
25. [https:// women-territory.in.ua / joga / 92-joga-dlya-pochatkivczv-vpravi-video.html](https://women-territory.in.ua/joga/92-joga-dlya-pochatkivczv-vpravi-video.html)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

- офіційний веб-сайт <http://www.rector@sspu.sumy.ua> містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти;
- необмежений доступ до мережі Інтернет;
- наукова електронна бібліотека, читальні зали;
- робоча програма з виробничої асистентської практики;
- методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації з виробничої практики.
- матеріали індивідуальної роботи студентів.